

2

Auf der Straße musste er den Pelz öffnen. Es war plötzlich Tauwetter eingetreten, der Schnee auf dem Fußsteig beinahe weggeschmolzen, und in der Luft wehte ein Hauch des kommenden Frühlings. Von Fridolins Wohnung in der Josefstadt, nahe dem Allgemeinen Krankenhaus, war es kaum eine Viertelstunde in die Schreyvogelgasse; und so stieg Fridolin bald die schlecht beleuchtete gewundene Treppe des alten Hauses in das zweite Stockwerk hinauf und zog an der Glocke; doch ehe der altväterische Klingelton sich vernehmen ließ, merkte er, dass die Tür nur angelehnt war; er trat durch den unbeleuchteten Vorraum in das Wohnzimmer und sah sofort, dass er zu spät gekommen war. Die grün verhängte Petroleumlampe, die von der niederen Decke herabhing, warf einen matten Schein über die Bettdecke, unter der regungslos ein schmaler Körper hingestreckt lag. Das Antlitz des Toten war überschattet, doch Fridolin kannte es so gut, dass er es in aller Deutlichkeit zu sehen vermeinte – hager, runzlig, hochgestirnt, mit dem weißen, kurzen Vollbart, den auffallend hässlichen weißbehaarten Ohren. Marianne, die Tochter des Hofrats, saß am Fußende des Bettes mit schlaff herabhängenden Armen, wie in tiefster Ermüdung. Es roch nach alten Möbeln, Medikamenten, Petroleum, Küche; auch ein wenig nach Kölnisch Wasser und Rosenseife, und irgendwie spürte Fridolin auch den süßlich faden Geruch dieses blassen Mädchens, das noch jung war und seit Monaten, seit Jahren in schwerer häuslicher Arbeit, anstrengender Krankenpflege und Nachtwachen langsam verblühte.

Als der Arzt eingetreten war, hatte sie den Blick zu ihm gewandt, doch in der kärglichen Beleuchtung sah er kaum, ob ihre Wangen sich röteten wie sonst, wenn er erschien. Sie wollte sich erheben, eine Handbewegung Fridolins verwehrte es ihr, sie nickte ihm mit großen, aber trüben Augen einen Gruß zu. Er trat an das Kopfende des Bettes, berührte mechanisch die Stirn des Toten, dann senkte er mit leichtem Bedauern die Schultern, steckte die Hände in die Taschen seines Pelzrockes, ließ den Blick im Zimmer umherschweifen und endlich auf Marianne verweilen. Ihr Haar war reich und blond, aber trocken, der Hals wohlgeformt und schlank, doch nicht ganz faltenlos und von gelblicher Tönung, und die Lippen wie von vielen ungesagten Worten schmal.

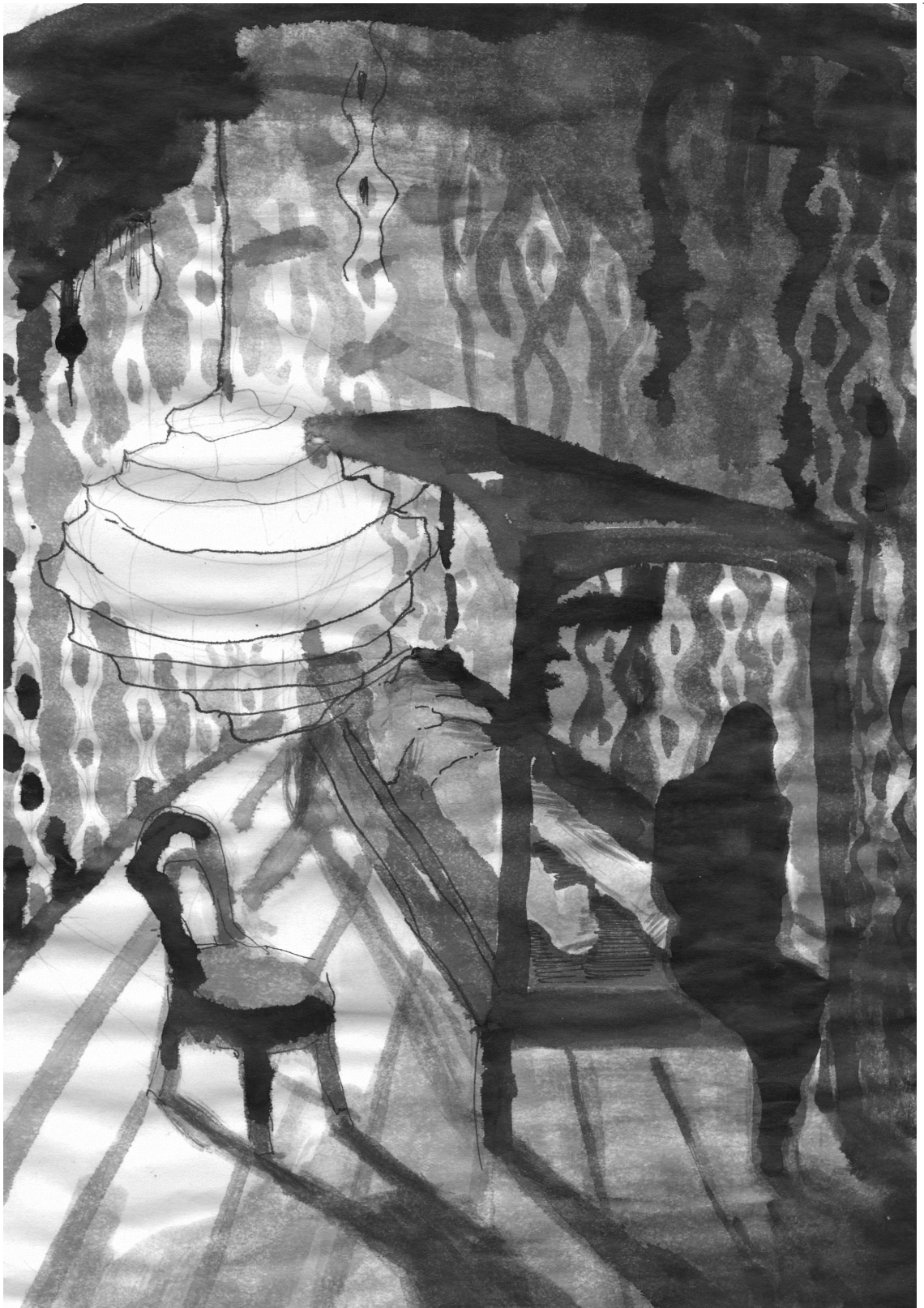
„Nun ja,“ sagte er flüsternd und fast verlegen, „mein liebes Fräulein, es trifft Sie wohl nicht unvorbereitet.“

2

Na ulici si musel rozepnout kožich. Náhle přišla obleva, sníh na chodníku se téměř rozpustil, a ve vzduchu povíval nádech nadcházejícího jara. Od Fridolina bytu v Josefstadtu poblíž Všeobecné nemocnice to bylo do Schreyvogelgasse sotva čtvrt hodinky; a tak Fridolin brzy vystupoval po špatně osvětlených točících schodech starého domu do druhého patra a zatáhl za zvonek; ale než se ozvalo staromódní zvonění, zpozoroval, že dveře jsou jen přivřeny; vstoupil neosvětlenou předsíní do obývacího pokoje, a okamžitě uviděl, že přišel pozdě. Zeleně zastřená petrolejová lampa, visící od nízkého stropu, vrhala matný svit na pokrývku, pod kterou nehybně leželo natažené hubené tělo. Obličej mrtvého byl ve stínu, ale Fridolin ho znal tak dobře, že měl pocit, že ho vidí naprosto zřetelně – vyzáblý, vrásčitý, s vysokým čelem, s bílým, krátkým plnovousem a nápadně ošklivýma, bílými chlupy zarostlýma ušima. Marianna, dcera dvorního rady, seděla v nohách postele s malátně svěšenými pažemi, jako v nejhlubší vyčerpanosti. Bylo to tu cítit starým nábytkem, léky, petrolejem, kuchyní; také trochu kolínskou vodou a růžovým mýdlem a Fridolin také jaksi ucítil nasládlé mdlou vůni této bledé dívky, která byla ještě mladá a už měsíce, už roky při těžké domácí práci, namáhavé péči o nemocného a při nočním bdění pomalu odkvétala.

Když lékař vstoupil, pohlédla k němu, ale při skrovném osvětlení sotva viděl, zda její tváře zčervenaly jako jindy, když se objevil. Chtěla vstát, ale Fridolin jí v tom pohybem ruky zabránil, pokývla mu na pozdrav velkýma, ale smutnýma očima. Přistoupil k hlavám lůžka, mechanicky se dotkl čela mrtvého, pak pokrčil s lehkým politováním rameny, zastrčil ruce do kapes svého kožichu, jeho pohled bloudil pokojem až konečně spočinul na Marianně. Její vlasy byly bohaté a plavé, ale suché, šíje pěkně tvarovaná a štíhlá, ale ne zcela hladká a se žlutavým zabarvením, a rty úzké jako od mnoha nevyřčených slov.

„No ano,“ řekl šeptem a skoro rozpačitě, „milá slečno, nepotkává vás to snad nepřipravenou.“

Sie streckte ihm die Hand entgegen. Er nahm sie teilnahmsvoll, fragte pflichtgemäß nach dem Verlauf des letzten tödlichen Anfalls, sie berichtete sachlich und kurz und sprach dann von den letzten, verhältnismäßig guten Tagen, in denen Fridolin den Kranken nicht mehr gesehen hatte. Fridolin hatte einen Stuhl herangerückt, setzte sich Marianne gegenüber und gab ihr tröstend zu bedenken, dass ihr Vater in den letzten Stunden kaum gelitten haben dürfte*; dann erkundigte er sich, ob Verwandte verständigt seien. Ja; die Hausbesorgerin sei schon auf dem Weg zum Onkel, und jedenfalls werde bald Herr Doktor Roediger erscheinen, „mein Verlobter,“ setzte sie hinzu und blickte Fridolin auf die Stirn statt ins Auge.

Fridolin nickte nur. Er war Doktor Roediger im Verlaufe eines Jahres zwei oder dreimal hier im Hause begegnet. Der überschlanke, blasse, junge Mensch mit kurzem, blondem Vollbart und Brille, Dozent für Geschichte an der Wiener Universität, hatte ihm recht gut gefallen, ohne weiter sein Interesse anzuregen. Marianne sähe sicher besser aus, dachte er, wenn sie seine Geliebte wäre. Ihr Haar wäre weniger trocken, ihre Lippen röter und voller. Wie alt mag sie sein? fragte er sich weiter. Als ich zum erstenmal zum Hofrat gerufen wurde, vor drei oder vier Jahren, war sie dreiundzwanzig. Damals lebte ihre Mutter noch. Sie war heiterer, als ihre Mutter noch lebte. Hat sie nicht eine kurze Zeit hindurch Gesanglektionen genommen? Also diesen Dozenten wird sie heiraten. Warum tut sie das? Verliebt ist sie gewiss nicht in ihn, und viel Geld dürfte er auch nicht haben. Was wird das für eine Ehe werden? Nun, eine Ehe wie tausend andere. Was kümmert's mich. Es ist wohl möglich, dass ich sie niemals wiedersehen werde, denn nun habe ich in diesem Hause nichts mehr zu tun. Ach, wie viele Menschen habe ich nie mehr wiedersehen, die mir näher standen als sie.

Während ihm diese Gedanken durch den Kopf gingen, hatte Marianne von dem Verstorbenen zu reden begonnen – mit einer gewissen Eindringlichkeit, als wäre er durch die einfache Tatsache seines Todes plötzlich ein merkwürdigerer Mensch geworden. Also wirklich erst vierundfünfzig Jahre war er alt gewesen? Freilich, die vielen Sorgen und Enttäuschungen, die Gattin immer leidend – und der Sohn hatte ihm so viel Kummer bereitet! Wie, sie besaß einen Bruder? Gewiss. Sie hatte es dem Doktor doch schon einmal erzählt. Der Bruder lebte jetzt irgendwo im Ausland, da drin in Mariannens Kabinett hing ein Bild, das er im Alter von fünfzehn Jahren gemalt hatte. Es stellte einen Offizier dar, der einen Hügel hinuntersprengt. Der Vater hatte immer getan, als sähe er das Bild

---

* Konjunktivu slovesa dürfen s infinitivem nebo s minulým infinitivem se užívá také pro vyjádření pravděpodobnosti – er dürfte kaum gelitten haben – *pravděpodobně netrpěl*, er dürfte nicht viel Geld haben – *zřejmě nemá mnoho peněz*.

Vztáhla k němu ruku. Vzal ji účastně, z povinnosti se zeptal na průběh posledního smrtelného záchvatu, ona ho věcně a krátce informovala a hovořila pak o posledních, relativně dobrých dnech, v nichž Fridolin nemocného už neviděl. Fridolin si přisunul židli, posadil se naproti Marianně a snažil se ji utěšit ujištěním, že její otec v posledních hodinách pravděpodobně netrpěl; pak se zeptal, zda jsou snad již vyrozuměni příbuzní. Ano; domovnice už je zřejmě na cestě ke strýci, a každopádně se brzy objeví pan doktor Roediger, „můj snoubenec,“ dodala a podívala se Fridolinovi na čelo místo do očí.

Fridolin jen přikývl. Doktora Roedigera zde v domě během roku dvakrát nebo třikrát potkal. Tento velmi štíhlý, bledý, mladý člověk s krátkým plavým plnovousem a brýlemi, docent historie na vídeňské univerzitě, se mu dost líbil, aniž by v něm nadále podněcoval zájem. Marianna by jistě vypadala lépe, myslel si, kdyby byla jeho milenkou. Její vlasy by byly méně suché, rty červenější a plnější. Kolik jí může být? ptal se sám sebe dál. Když ho poprvé volali k dvornímu radovi, před třemi nebo čtyřmi lety, bylo jí třiadvacet. Tenkrát ještě žila její matka. Byla veselejší, když její matka ještě žila. Nebrala tenkrát po krátkou dobu lekce zpěvu? Tedy tohoto docenta si vezme. Proč to dělá? Zamilovaná do něho určitě není a hodně peněz on zřejmě také nemá. Co to bude za manželství? No, manželství, jako tisíc jiných. Co se o to starám. Je možné, že se s ní už nikdy nevidím, protože nyní už nemám v tomto domě co dělat. Ach, s kolika lidmi, kteří mi byli blíže než ona, jsem se už nikdy nesetkal.

Zatímco se mu tyto myšlenky honily hlavou, začala Marianna mluvit o zemřelém – s jistou naléhavostí, jako by se byl tou jednoduchou skutečností své smrti stal zvláštějším člověkem. Tedy skutečně měl teprve čtyřiapadesát let? Ovšem, tolik starostí a zklamání, manželka stále churavá – a syn mu připravil tolik soužení! Jak, ona měla bratra? Jistě. Už to přece doktorovi jednou vyprávěla. Bratr nyní žil někde v cizině, tam v Mariannině kabinetě visel obraz, který maloval, když mu bylo patnáct. Představoval důstojníka, který se žene dolů z pahorku. Otec vždy dělal, jako by obraz vůbec neviděl. Ale byl to dobrý obraz. Bratr by to byl mohl dotáhnout dál, za příznivějších okolností.

überhaupt nicht. Aber es war ein gutes Bild. Der Bruder hätte es schon weiterbringen können unter günstigen Umständen.

Wie erregt sie spricht, dachte Fridolin, und wie ihre Augen glänzen! Fieber? Wohl möglich. Sie ist magerer geworden in der letzten Zeit. Spitzenkatarrh vermutlich.

Sie sprach immer weiter, aber ihm schien, als wüsste sie gar nicht recht, zu wem sie sprach; oder als spräche sie zu sich selbst. Zwölf Jahre war der Bruder nun fort vom Haus, ja, sie war noch ein Kind gewesen, als er plötzlich verschwand. Vor vier oder fünf Jahren zu Weihnachten war die letzte Nachricht von ihm gekommen, aus einer kleinen italienischen Stadt. Sonderbar, sie hatte den Namen vergessen. So redete sie noch eine Weile gleichgültige Dinge, ohne Notwendigkeit, fast ohne Zusammenhang, bis sie mit einemmal schwieg und nun stumm dasaß, den Kopf in den Händen. Fridolin war müde und noch mehr gelangweilt, wartete sehnsüchtig, dass jemand käme, die Verwandten oder der Verlobte. Das Schweigen im Raume lastete schwer. Es war ihm, als schwiege der Tote mit ihnen; nicht etwa, weil er nun unmöglich mehr reden konnte, sondern absichtsvoll und mit Schadenfreude.

Und mit einem Seitenblick auf ihn sagte Fridolin: „Jedenfalls, wie die Dinge nun einmal liegen, ist es gut, Fräulein Marianne, dass sie nicht mehr allzulange in dieser Wohnung bleiben müssen“ – und da sie den Kopf ein wenig hob, ohne aber zu Fridolin aufzuschauen –,

„Ihr Bräutigam wird wohl bald eine Professur erhalten; an der philosophischen Fakultät liegen ja die Verhältnisse in dieser Beziehung günstiger als bei uns.“ – Er dachte daran, dass er vor Jahren auch eine akademische Laufbahn angestrebt, dass er aber bei seiner Neigung zu einer behaglicheren Existenz sich am Ende für die praktische Ausübung seines Berufes entschieden hatte; – und plötzlich kam er sich dem vortrefflichen Doktor Roediger gegenüber als der Geringere vor.

„Im Herbst werden wir übersiedeln,“ sagte Marianne, ohne sich zu regen, „er hat eine Berufung nach Göttingen.“

„Ah,“ sagte Fridolin und wollte eine Art Glückwunsch anbringen, aber das schien ihm wenig angemessen in diesem Augenblick und in dieser Umgebung. Er warf einen Blick nach dem geschlossenen Fenster und, ohne vorher um Erlaubnis zu fragen, wie in Ausübung eines ärztlichen Rechtes öffnete er beide Flügel und ließ die Luft herein, die, indes noch wärmer und frühlingshafter geworden, einen linden Duft aus den erwachenden fernen Wäldern mitzubringen schien. Als er sich wieder ins Zimmer wandte, sah er die Augen Mariannens wie fragend auf

Jak vzrušeně mluví, myslel si Fridolin, a jak se jí lesknou oči! Horečka? Je to možné. V poslední době zhubla. Pravděpodobně zápal plic.

Mluvila pořád dál, ale jemu se zdálo, jako by ani pořádně nevěděla, ke komu mluví; nebo jako by mluvila sama k sobě. Dvanáct let byl teď bratr pryč z domova, ano, byla ještě dítě, když náhle zmizel. Před čtyřmi nebo pěti lety od něho přišla k Vánocům poslední zpráva, z nějakého malého italského městečka. Zvláštní, to jméno zapoměla. Tak ještě chvíli mluvila o lhostejných věcech, bez potřeby, téměř bez souvislosti, dokud náhle neztichla a teď tu seděla němá, hlavu v dlaních. Fridolin byl unavený a ještě víc znuděný, čekal toužebně, aby někdo přišel, příbuzní nebo snoubenec. Mlčení v místnosti tížilo. Bylo mu, jako by s nimi mlčel ten mrtvý; ne snad protože už nemohl mluvit, nýbrž úmyslně a se škodolibou radostí.

A s postranním pohledem na něj řekl Fridolin: „V každém případě, jak se teď věci mají, je dobře, slečno Marianno, že už nemusíte příliš dlouho zůstat v tomto bytě“ – a když trochu zvedla hlavu, aniž se ale na Fridolina podívala –,

„Váš ženich snad brzy dostane profesuru; na filozofické fakultě jsou přece poměry nastaveny v tomto ohledu výhodněji než u nás.“ – Myslel na to, že před lety také usiloval o akademickou dráhu, že se ale při svém sklonu k poklidnější existenci nakonec rozhodl pro praktické vykonávání svého povolání; – a najednou si připadal oproti znamenitému doktoru Roedigerovi méně významný.

„Na podzim se budeme stěhovat,“ řekla Marianna, aniž se pohnula, „má jmenování do Göttingenu.“

„Ach,“ řekl Fridolin a chtěl vyslovit nějaké blahopřání, ale to se mu zdálo v tomto okamžiku a v tomto prostředí málo vhodné. Pohlédl k zavřenému oknu a, aniž se předtím zeptal na dovolení, jako právem lékaře otevřel obě křídla a vpustil dovnitř vzduch, který, mezitím ještě oteplenější a víc prodchnutý jarem, se zdál přinášet vlhodu vůni z probouzejících se vzdálených lesů. Když se opět otočil do pokoje, uviděl Marianniny oči tázavě na sebe upřené. Přistoupil k ní blíž a poznamenal: „Čerstvý vzduch vám snad udělá dobře. Zrovna se oteplilo, a včera

sich gerichtet. Er trat näher zu ihr hin und bemerkte: „Die frische Luft wird Ihnen hoffentlich wohl tun. Es ist geradezu warm geworden, und gestern nacht“ – er wollte sagen: fuhren wir im Schneegestöber von der Redoute nach Hause, aber er formte rasch den Satz um und ergänzte: „Gestern abend lag der Schnee noch einen halben Meter hoch in den Straßen.“

Sie hörte kaum, was er sagte. Ihre Augen wurden feucht, große Tränen liefen ihr über die Wangen herab, und wieder verbarg sie ihr Gesicht in den Händen. Unwillkürlich legte er seine Hand auf ihren Scheitel und strich ihr über die Stirn. Er fühlte, wie ihr Körper zu zittern begann, sie schluchzte in sich hinein, kaum hörbar zuerst, allmählich lauter, endlich ganz ungehemmt. Mit einemmal war sie vom Sessel herabgeglitten, lag Fridolin zu Füßen, umschlang seine Knie mit den Armen und presste ihr Antlitz daran. Dann sah sie zu ihm auf mit weit offenen, schmerzlich-wilden Augen und flüsterte heiß: „Ich will nicht fort von hier. Auch wenn Sie niemals wiederkommen, wenn ich Sie niemals mehr sehen soll; ich will in Ihrer Nähe leben.“

Er war mehr ergriffen als erstaunt; denn er hatte es immer gewusst, dass sie in ihn verliebt war oder sich einbildete, es zu sein.

„Stehen Sie doch auf, Marianne,“ sagte er leise, beugte sich zu ihr herab, richtete sie milde auf und dachte: natürlich ist auch Hysterie dabei. Er warf einen Seitenblick auf den toten Vater. Ob er nicht alles hört, dachte er. Vielleicht ist er scheinot? Vielleicht ist jeder Mensch in diesen ersten Stunden nach dem Verscheiden nur scheinot – ? Er hielt Marianne in den Armen, aber zugleich etwas entfernt von sich, und drückte beinahe unwillkürlich einen Kuss auf ihre Stirn, was ihm selbst ein wenig lächerlich vorkam. Flüchtig erinnerte er sich eines Romans, den er vor Jahren gelesen und in dem es geschah, dass ein ganz junger Mensch, ein Knabe fast, am Totenbett der Mutter von ihrer Freundin verführt, eigentlich vergewaltigt wurde. Im selben Augenblick, er wusste nicht warum, musste er seiner Gattin denken.

Bitterkeit gegen sie stieg in ihm auf und ein dumpfer Groll gegen den Herrn in Dänemark mit der gelben Reisetasche auf der Hotelstiege. Er zog Marianne fester an sich, doch verspürte er nicht die geringste Erregung; eher flößte ihm der Anblick des glanzlos trockenen Haares, der süßlichfaded Geruch ihres ungelüfteten Kleides einen leichten Widerwillen ein. Nun ertönte die Glocke draußen, er fühlte sich wie erlöst, küsste Marianne die Hand rasch, gleichwie in Dankbarkeit, und ging öffnen. Es war Doktor Roediger, der in der Tür stand, in dunkelgrauem Havelock, mit Überschuhen, einen Regenschirm in der Hand, mit einem den Umständen angemessenen ernsten Gesichtsausdruck. Die beiden

v noci“ – chtěl říci: jsme jeli domů z karnevalu ve sněhové chumelenici, ale větu rychle změnil a dodal: „Včera večer bylo v ulicích ještě půl metru sněhu.“

Sotva slyšela, co říkal. Oči jí zvlhly, velké slzy se jí skutálely po tvářích, a opět schovala obličej v dlaních. Bezděčně jí položil ruku na hlavu a pohladil ji po čele. Cítil, jak se její tělo začalo třást, vzlykla zhloubi, nejprve sotva slyšitelně, pozvolna hlasitěji, nakonec úplně bez zábran. Najednou sklouzla z křesla, ležela Fridolinovi u nohou, objala mu kolena a přitiskla k nim obličej. Pak k němu vzhlédla široce otevřenýma, bolestně divokýma očima a horce šeptala: „Nechci odtud pryč. I kdybyste už nikdy nepřišel, i kdybych vás už nikdy neměla vidět; chci žít blízko vás.“

Byl víc otřesen než překvapen; neboť vždy věděl, že do něho byla zamilovaná, nebo si namlouvala, že je.

„Vstaňte přece, Marianno,“ řekl tiše, sklonil se k ní, jemně ji postavil a pomyslel si: přirozeně je v tom také hysterie. Vrhł postranní pohled na mrtvého otce. Zdalipak všechno neslyší, pomyslel si. Třeba je jen zdánlivě mrtvý? Snad je každý člověk v prvních hodinách po skonání jen zdánlivě mrtev – ? Držel Mariannu v náručí, ale zároveň trochu dál od sebe, a téměř bezděčně jí vtiskl polibek na čelo, což jemu samotnému připadlo trochu směšné. Letmo si připomněl román, který před lety četl, a ve kterém se přihodilo, že jeden zcela mladý člověk, skoro chlapec, byl u matčina smrtelného lože její přítelkyní sveden, vlastně znásilněn. V tomtéž okamžiku, ani nevěděl proč, musel pomyslet na svou manželku.

Ozvala se v něm hořkost vůči ní a neurčitá zášť vůči pánovi se žlutou cestovní taškou v Dánsku na hotelových schodech. Přitáhl Mariannu těsněji k sobě, ale nepocítil sebemenší vzrušení; spíše v něm pohled na suché vlasy bez lesku, nasládle mdlý pach jejích nevětraných šatů vzbudil lehký odpor. Vtom se venku ozval zvonek, cítil se jako vysvobozen, rychle Marianně políbil ruku, jako z vděčnosti, a šel otevřít. Byl to doktor Roediger, který stál ve dveřích, v temně šedém haveloku, v přezůvkách, v ruce deštník, s vážným, okolnostem přiměřeným výrazem obličeje. Oba pánové si pokynuli, důvěrněji, než to odpovídalo jejich skutečným vztahům. Pak oba vstoupili do pokoje, Roediger po nesmělém

Herren nickten einander zu, vertrauter, als es ihren tatsächlichen Beziehungen entsprach. Dann traten sie beide ins Zimmer, Roediger drückte Marianne nach einem befangenen Blick auf den Toten seine Teilnahme aus; Fridolin begab sich ins Nebenzimmer, um die ärztliche Todesanzeige abzufassen, drehte die Gasflamme über dem Schreibtisch höher, und sein Blick fiel auf das Bildnis des weißuniformierten Offiziers, der mit geschwungenem Säbel den Hügel hinabsprengte, einem unsichtbaren Feind entgegen. Es war in einem altgoldenen schmalen Rahmen gespannt und wirkte nicht viel besser als ein bescheidener Öldruck.

Mit dem ausgefüllten Totenschein trat Fridolin wieder in den Nebenraum, wo am Bett des Vaters, die Hände ineinander verschlungen, die Brautleute saßen.

Wieder ertönte die Türglocke, Doktor Roediger erhob sich und ging öffnen; indessen sagte Marianne, unhörbar fast, auf den Boden blickend: „Ich liebe dich.“ Fridolin erwiderte nur, indem er, nicht ohne Zärtlichkeit, Mariannens Namen aussprach. Roediger trat wieder ein mit einem älteren Ehepaar. Es waren der Onkel und die Tante Mariannens; einige Worte, den Umständen entsprechend, wurden gewechselt, mit der Befangenheit, die die Anwesenheit eines eben Verstorbenen rings zu verbreiten pflegt. Das kleine Zimmer sah plötzlich wie von Trauergästen überfüllt aus, Fridolin erschien sich überflüssig, empfahl sich und wurde von Roediger zur Tür geleitet, der sich zu einigen Dankesworten verpflichtet fühlte und die Hoffnung baldiger Wiederbegegnung aussprach.

pohledu na mrtvého vyjádřil Marianně svou účast; Fridolin se odebral do vedlejšího pokoje, aby vyhotovil úmrtní list, zesílil plynový plamen nad psacím stolem a pohled mu padl na obraz důstojníka v bílé uniformě, jak mávaje šavlí pádí dolů z kopce, vstříc neviditelnému nepříteli. Byl napjat ve starozlatém úzkém rámu a nepůsobil o moc lépe než skromný olejotisk.

S vyplněným úmrtním listem se Fridolin vrátil do vedlejší místnosti, kde u postele otce seděli snoubenci, ruce vzájemně propleteny.

Opět zazněl zvonek u dveří, doktor Roediger se zvedl a šel otevřít; mezitím řekla Marianna, téměř neslyšně, hledíc k zemi: „Miluji tě.“ Fridolin odpověděl jen tím, že vyslovil, nikoliv bez něžnosti, Mariannino jméno. Roediger se vrátil se starším manželským párem. Byli to Mariannin strýc a teta; vyměnili několik slov, odpovídajících okolnostem, s ostychem, který kolem šířila přítomnost právě zemřelého. Malý pokoj vypadal náhle jako přeplněný smutečními hosty, Fridolin si připadal nadbytečný, odporoučel se a ke dveřím ho doprovodil Roediger, který se cítil zavázán k několika slovům díky a vyslovil naději v opětné brzké setkání.

Textverstehen:

- ◀ *War Marianne wirklich in Fridolin verliebt?*
- ◀ *Hat er ihre Gefühle erwidert?*